

Programma Economie en Vrijetijdsbesteding

Inleiding programma Economie en Vrijtijdsbesteding

Inleiding

Algemene inleiding

Twenterand is een gemeente die werkt. Werkmentaliteit en ondernemersgeest behoren tot de kernkwaliteiten van Twenterand. Dat vinden niet alleen ondernemers, het blijkt ook uit de cijfers. Zo is het percentage werklozen in Twenterand al jaren structureel lager dan gemiddeld in Nederland. Inwoners van Twenterand steken graag hun handen uit de mouwen. Mede daardoor vestigen bedrijven, van groot tot klein, zich graag in Twenterand. Maar liefst 3575 ondernemingen zijn in de gemeente gevestigd, op bedrijventerreinen, in de kernen en in het landelijk gebied.

Het college van burgemeester en wethouders zet in op een economisch sterk Twenterand. Dat betekent dat we onze ondernemers koesteren en ons inspannen voor een gemeente waar werk is voor iedereen. Daarbij wordt nadrukkelijk ook naar de langere termijn gekeken. Welke keuzes moeten nu worden gemaakt om de economie duurzaam te stimuleren en te ontwikkelen? Om die vraag te beantwoorden zijn we in gesprek met de gemeenteraad en met lokale ondernemers. Samen werken we aan een gemeente waarin dat wat goed is behouden blijft, maar ook ruimte is voor innovatie. Samen maken we de economie van Twenterand klaar voor de toekomst.

Waar hard wordt gewerkt, moet ook ruimte zijn voor ontspanning. Twenterand biedt tal van mogelijkheden op het gebied van cultuur, recreatie en sport. Daar mogen we als gemeente trots op zijn! Mede door haar vele culturele instellingen en sportclubs en door haar unieke recreatiegebieden is de gemeente een prachtige plek om te wonen en te bezoeken. Ook op economisch vlak worden daarvan de vruchten geplukt, want cultuur, recreatie en sport gaan goed samen met ondernemerschap. We maken ons sterk voor een cultureel en sportief bloeiend Twenterand vol natuurschoon, dat ook buiten de gemeentegrenzen op de kaart staat.

De gemeentelijke organisatie is er voor alle inwoners. We staan midden in de samenleving. Het is dus belangrijk dat we tijdig kunnen inspelen op maatschappelijke opgaven. Dat is niet altijd gemakkelijk. Sommige opgaven doen zich plotseling voor of vereisen expertise en capaciteit waarover we niet beschikken. Bovendien liggen er voor dit soort maatschappelijke vraagstukken vaak geen draaiboeken klaar. We zijn daarom volop bezig met het vormgeven van het wendbare deel van de organisatie, waarin dit soort opgaven worden opgepakt. Daarbij worden we voortdurend gedwongen om keuzes te maken. Zetten we in op kwantiteit of kwaliteit? Gaan we alles een beetje doen of beperken we ons tot een aantal dingen die we écht goed gaan doen?

Deze ontwikkelingen zijn ook van invloed op het programma Economie en vrijetijdsbesteding. In het najaar van 2024 is besloten de economische visie op te nemen in de Omgevingsvisie 2.0.

Uit onderzoek blijkt dat de vrijetijdseconomie – het voormalige recreatie en toerisme – een potentiële groeisector is in de gemeente Twenterand. Wij blijven daarom – waar het kan – ondernemers faciliteren in de uitbouw van deze sector. Op lokale schaal zorgen we voor een uitbouw van recreatieve structuren, onder meer door de aanleg van dorpsommetjes. Op regionale schaal werken we samen met het gebied Sallandse Heuvelrug & Twents Reggedal voor een goede balans tussen mens en natuur, waarbij in Twenterand nog ontwikkelruimte is. Daarnaast blijven we de unieke veengeschiedenis van het gastvrije Twenterand profileren om zo het bezoekerspotentieel van de gemeente aan te wenden, onder meer door het toepassen van gerichte gebiedsmarketing. De oproep van de raad om ook fysiek te investeren in en rondom de Engbertsdijkswen en om de toeristische aantrekkingskracht van Twenterand te vergroten wordt ter harte genomen en zal ook in 2026 nog een flinke inspanning vragen.

In 2025 hebben we verschillende voorstellen gedaan om een sociaal en economisch vitaal platteland te realiseren, waaronder ondersteuning van de agrarische sector en stimulering van biodiversiteit. Door politieke ontwikkelingen op landelijke niveau is er echter veel onzekerheid en wachten we op nieuw beleid, terwijl we als gemeente blijven werken aan toekomstbestendige landbouw en leefbaarheid.

Op het gebied van sport verdient het initiatief Sjors Sportief – Creatief aandacht omdat het zo succesvol is. We willen hier vanaf 2026 structureel middelen voor inzetten. Daarnaast besteden we dit jaar aandacht aan goed onderbouwde keuzes in het onderhoud, privatisering en ontwikkeling van sportfaciliteiten.

De afgelopen jaren is er hard gewerkt aan een nieuw subsidiebeleid. In november 2024 heeft de raad de nieuwe Algemene subsidieverordening vastgesteld. In april 2025 is er door de raad besloten incidenteel middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het vervolgbeleid. Nu gaat het college aan de slag met de inkoopprocedures en het opstellen van nieuwe subsidieregelingen.

Doelenboom Cultuur en recreatie & toerisme

Ook in 2026 blijven we inzetten op de opgave rondom het Natura2000-gebied Engbertsdijksvenen. Hierbij gaat het met name om planvoorbereiding zodat we – na afronding van het proces van Provincie Overijssel – tot uitvoering over kunnen gaan. Uiteraard zijn we als gemeente trots op dit unieke natuurgebied met zijn vele bijzondere plant- en diersoorten. Uit bezoekersonderzoeken blijkt ook dat dit gebied veelvuldig wordt bezocht door toerist en recreant. De verschillende belangen van onder meer natuurwaarde, landbouw en recreatie in combinatie met de onzekerheid over nieuwe regelgeving van het Rijk en de Provincie maken de vraag hoe dit gebied er in de toekomst uit moet zien tot een complexe opgave, die integraal wordt opgepakt.

De gemeente Twenterand zet zich in voor het openbaar bibliotheekwerk met vier vestigingen in Den Ham, Vriezenveen, Vroomshoop en Westerhaar-Vriezenveensewijk. Deze bibliotheken vervullen vijf maatschappelijke functies: kennis & informatie, ontwikkeling & educatie, leesbevordering, ontmoetingen & debat, en kennismaking met kunst en cultuur. Dit draagt bij aan drie maatschappelijke opgaven: een geletterde samenleving, participatie in de informatiesamenleving en een leven lang ontwikkelen. Daarnaast hebben we in 2024 met culturele en maatschappelijke organisaties gesproken over de toekomst van cultuur in de gemeente. Hieruit zijn actiepunten voortgekomen voor 2025 en 2026, gericht op ondersteuning van de cultuursector, betere benutting in het sociaal domein en zorg, en meer samenhang en verbinding.

Doelenboom Economie en werkgelegenheid

In het najaar van 2024 is de aanzet tot een economische visie gemaakt in de vorm van een startnotitie, er is toen besloten om deze op te nemen in de Omgevingsvisie 2.0. Waarmee de economische visie binnen de Omgevingsvisie 2.0 verder wordt uitgewerkt. Daarnaast wordt voor de kern Vriezenveen de centrumvisie geactualiseerd.

Een belangrijk initiatief is het Ondernemershuis Twenterand: de samenwerking tussen ondernemers en overheid. Dit huis biedt een creatieve broedplaats voor innovatie, samenwerking en ondersteuning van lokale ondernemers. De raad heeft akkoord gegeven voor een subsidie voor 2026 en 2027. Daarnaast wordt het Investeringsfonds Twenterand vanaf 2026 structureel gefinancierd vanuit een opslag op de OZB en zijn er geen nieuwe middelen nodig voor 2026. Dit fonds stimuleert collectieve initiatieven die de lokale economie en leefbaarheid bevorderen. Het biedt een platform waar ideeën worden uitgewisseld en gezamenlijk wordt besloten over de beste manier om onze gemeente te versterken.

Het landelijk gebied is veel in het nieuws. En niet voor niets. Aan de ene kant horen we over hoe slecht de natuur en de (grond)waterkwaliteit er in veel gebieden voor staat, waarbij veel naar de huidige landbouwpraktijk wordt gekeken als belangrijke veroorzaker. Aan de andere kant horen we hoe slecht de landbouw er voorstaat. Door onder andere toenemende regeldruk en stijgende kosten zien veel agrariërs de toekomst met grote zorgen tegemoet. Na jarenlang overheidsbeleid gericht op intensivering en schaalvergroting van de landbouw met veel externe input (kunstmest, krachtvoer, fossiele brandstoffen) staan we voor een transitie naar een meer natuurinclusieve kringlooplandbouw. Deze transitie vraagt veel van de agrariërs. De overheid heeft een belangrijke taak om de agrariërs te steunen bij de uitvoering van de transitie, zowel financieel, als op het gebied van kennis en de menselijke kant. En wellicht nog belangrijker is het terugwinnen van een stuk vertrouwen bij de agrariërs en het bieden van bestendig beleid.

In 2025 hebben we voor de realisatie van een sociaal en economisch vitaal platteland verschillende voorstellen gedaan. Deze voorstellen lopen uiteen van het ondersteunen van de agrarische sector bij de transitieopgaven, het ondersteunen van het landelijke/provinciale beleid voor het landelijk gebied tot het organiseren van een landbouwbeleefdag en het stimuleren van de biodiversiteit. Voor deze voorstellen hebben we ook in 2026 financiële middelen voor de realisatie van de voorstellen.

Door politieke ontwikkelingen in zowel Zwolle als Den Haag is door het NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied) en het PPLG voor een groot deel een streep gezet. Er wordt gewerkt aan nieuw beleid en het is wachten tot er een concreet nieuw beleid komt. Een deel van dit nieuwe beleid is op 25 april gepresenteerd door het kabinet in de brief 'Startpakket Nederland van het slot' over de stikstofproblematiek. Andere delen van het nieuwe beleid zijn nog in ontwikkeling. Door de politieke situatie is er het afgelopen jaar niet veel gebeurd in het landelijke gebied. Onder andere agrariërs zijn in afwachting van wat komen gaat.

De opgaven in het landelijk worden er intussen niet minder om. Waterkwaliteit, waterkwantiteit, biodiversiteit, klimaatadaptatie, energie, etc. vragen om oplossingen. Duidelijkheid en stevig beleid zijn noodzakelijk om de opgaven het hoofd te bieden en daar is het wachten op. Als gemeente zitten we in de tussentijd niet stil en ondersteunen we agrariërs bij erfransformatie, stimuleren we

toekomstbestendige landbouw, werken we met onze gebiedspartners in West Twente aan een gebiedsinventarisatie van en toekomstvisie voor het landelijk gebied. Tevens zijn we bezig met het versterken van de leefbaarheid rond Engbertsdijkerven en maken we afspraken met medeoverheden over samenwerking aan de toekomstige ontwikkeling van het gebied. Met de komst van het ravijnjaar en de huidige onzekerheid over hoe het verder gaat in het landelijk gebied maakt het lastig om met nieuwe voorstellen te komen. We stellen daarom voor om met de huidige middelen voor 2026 te werken aan een sociaal en economisch vitaal platteland.

Doelenboom Sport

Wat betreft Sporten en Bewegen vormen de Nota Sportaccommodatiebeleid Twenterand 2024 - 2032, "De kracht van ruimte voor sport en bewegen" en de daaraan voorafgaand vastgestelde Sport- en Beweegvisie Twenterand 2023 - 2026 de basis voor het gemeentelijk sportbeleid de komende jaren. In deze plannen staat omschreven waar we ons de komende jaren op willen gaan richten qua ontwikkeling en stimulering sporten en bewegen binnen Twenterand en onderliggend de sportinfrastructuur voor wat betreft sportaccommodaties, faciliteiten en voorzieningen.

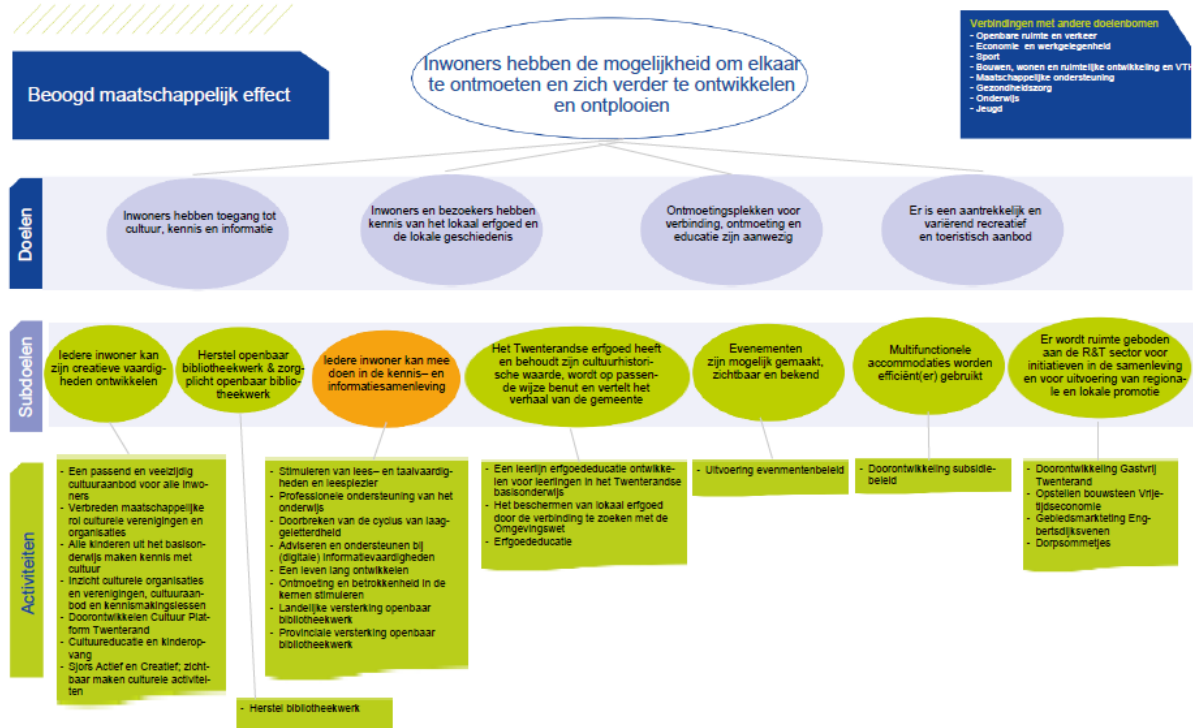
Het mogelijk maken van sport en bewegen voor iedereen, inzetten op inclusie en duurzaamheid en de veranderende gemeentelijke opgave waarbij sport ook specifiek als middel wordt ingezet vraagt om een passende infrastructuur voor sport en bewegen. Waarmee we toe willen werken naar onze doelstelling om in 2040 75% van de inwoners te kunnen laten voldoen aan de beweegrichtlijnen. Voor het werkjaar 2026 leggen we een aantal accenten op nieuwe ontwikkelingen.

Omdat het initiatief Sjors Sportief – Creatief, dat sinds 2022 lokale sport-, beweeg- en cultuuractiviteiten promoot, zo succesvol is, willen we hier vanaf 2026 structureel middelen voor inzetten. We willen meer aandacht besteden aan goed onderbouwde keuzes in het onderhoud, privatisering en ontwikkeling van sportfaciliteiten, met structurele middelen voor onderzoek en beleid. Verder zijn er plannen voor de vervanging van het sportveld van VV Voorwaarts en de ontwikkeling van een nieuw sportcentrum in Vriezenveen.

Doelenboom Cultuur en Recreatie & Toerisme

Doelenboom Cultuur, Recreatie en Toerisme

Cultuur en Recreatie & Toerisme | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Cultuur, Recreatie & Toerisme

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners hebben de mogelijkheid om elkaar te ontmoeten en zich verder te ontwikkelen en ontplooiën

Doelen

Inwoners hebben toegang tot cultuur, kennis en informatie

Hieronder wordt verstaan het openbaar bibliotheekwerk dat het digitale en fysieke knooppunt is voor cultuur, kennis en informatie.

Inwoners en bezoekers hebben kennis van het lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis

Hieronder wordt verstaan de erfgoedinstellingen in onze gemeente (bijv. de lokale musea zoals bijvoorbeeld Het Historisch Museum Vriezenveen en het Veenmuseum).

Ontmoetingsplekken voor verbinding, ontmoeting en educatie zijn aanwezig

Hieronder wordt verstaan fysieke ontmoetingsplekken zoals CCK2, De Klaampe, Het Punt en dergelijke, maar ook digitale ontmoetingsplekken.

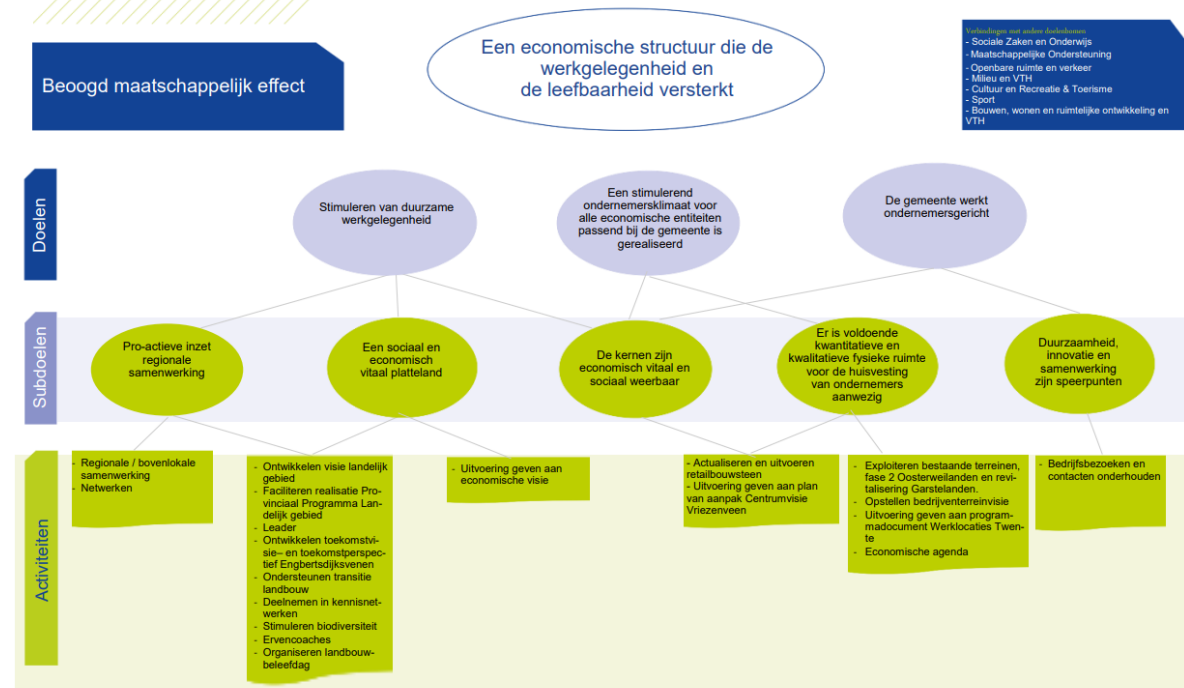
Er is een aantrekkelijk en variëren recreatief en toeristisch aanbod

Twenterand is een parel aan het snoer van het verblijfsgebied Twente, waar de Linderbeek en de Regge samenvloeien in de schilderachtige omgeving van Brinkdorp den Ham en het mooiste hoogveenrestant van de hele regio te vinden is. Toeristen die in/op onze campings, hotels en B&B's verblijven worden verrast door al het moois dat Twenterand te bieden heeft. We blijven ook in 2026 samenwerken met de verschillende gebiedspartners om de gecontroleerde groei van deze sector te faciliteren en zetten in op de toeristische gebiedsontwikkeling van de Engbertsdijkvenen.

Doelenboom Economie en Werkgelegenheid

Doelenboom Economie en Werkgelegenheid

Economie en Werkgelegenheid | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Economie en Werkgelegenheid

Beoogd maatschappelijk effect

Een economische structuur die ondernemerschap, werkgelegenheid, bestaanszekerheid en daarmee de leefbaarheid versterkt.

Doelen

Stimuleren van duurzame werkgelegenheid

In 2026 zetten we verder in op integrale ontwikkeling van een duurzame arbeidsmarkt in Twenterand. Hierbij zoeken we de verbinding met het sociaal domein, waarbij accenten worden gelegd op een inclusieve arbeidsmarkt, arbeidsparticipatie en passend onderwijs. We doen dit ook met andere Twentse partners omdat deze vraagstukken regionale opgaven zijn.

Een stimulerend ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten passend bij de gemeente is gerealiseerd

We werken aan een innovatief, toekomstgericht ondernemersklimaat voor alle economische entiteiten, zowel commercieel als niet-commercieel, in de gemeente Twenterand. Zo organiseren we ondernemersontbijten, worden ondernemers in het zonnetje gezet, doen we aan kennisuitwisseling en werken we nauw samen met de diverse ondernemersverenigingen. In het kader van ruimtevraag wordt samen met het ruimtelijk domein gezocht naar een goede invulling van bestaande bedrijventerreinen en de - waar al bekende plannen zijn - de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen.

De gemeente werkt ondernemersgericht

De gemeente Twenterand werkt met een bedrijfscontactfunctionaris, die de ondernemers goed weten te vinden bij vragen of suggesties. Daarnaast halen we actief informatie, kennis en ervaringen op bij ondernemers ten behoeve van ruimtelijke- of beleidsontwikkelingen. Ondernemers kunnen ook weer informatie halen uit door de gemeente gedane onderzoeken.

Subdoel

Subdoel: Proactieve inzet regionale samenwerking

Activiteit

- Regionale / bovenlokale samenwerking

(Ontwikkeling) Agenda voor Twente / Twente Board

Het college adviseert de raad om opnieuw deel te nemen aan Agenda voor Twente/Twente Board voor de periode 2026-2027. Op 1 juli wordt het raadsvoorstel behandeld in de raad waarin wordt geadviseerd om opnieuw deel te nemen en waarin incidentele middelen, ca €350.000, worden gevraagd om de jaarlijkse bijdrage van 2026 en 2027 te dekken. Wanneer er wordt besloten niet deel te nemen aan Agenda voor Twente zijn er significant minder mogelijkheden om aan te sluiten op regionale projecten en om subsidie aan te vragen voor eigen projecten.

Subdoel

Subdoel: Een sociaal en economisch vitaal platteland

Activiteit

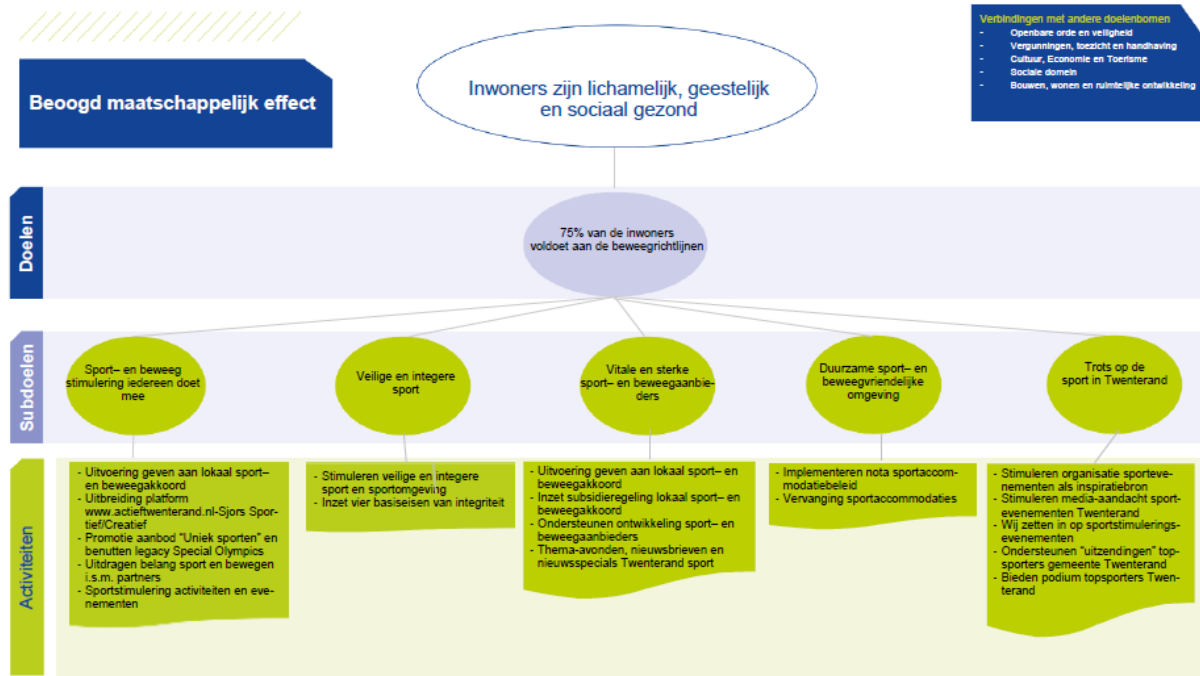
- Uitvoering geven aan economische visie

In het najaar van 2024 is in raad besloten de economische visie als uitgangspunt op te nemen in de te ontwikkelen Omgevingsvisie 2.0.

Doelenboom Sport

Doelenboom Sport

Sport | 2026

Beoogd maatschappelijk effect en doelen Sport

Beoogd maatschappelijk effect

Inwoners zijn lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond

Doelen

75% van de inwoners sport en beweegt

Hoe vitaler iemand is, hoe groter de kans dat diegene kan deelnemen in de maatschappij en zelfstandig thuis kan blijven wonen.

De overheid wil dat 75% van de Nederlandse bevolking in 2040 aan de Beweegrichtlijnen voldoet. Dit verkleint de kans op lichamelijke en mentale gezondheidsproblemen. Dat staat in het Nationaal Preventieakkoord. De gemeente Twenterand onderschrijft deze ambitie op weg naar een samenleving waarin minimaal 75% van de Twenteranders uit alle lagen van de bevolking voldoet aan de landelijk vastgestelde beweegrichtlijnen. We zetten hierbij sport in als middel in samenwerking met aanpalende domeinen zoals onderwijs, zorg en welzijn en het overkoepelende plan "Gezond en Actief Leven Aanpak". De onderzoeken naar sport- en beweeggedrag waar we als gemeente Twenterand gebruik van maken worden uitgevoerd door de CBS/RIVM-VWS, GGD, het Kenniscentrum Sport & Bewegen en NOC*NSF.

Deze onderzoeksorganisaties willen we in 2026 betrekken voor het verkrijgen van de actuele inzichten, metingen en cijfers. Deze gebruiken we dan voor evaluatie van de huidige en ontwikkeling van de nieuwe lokale sport en beweegvisie / Sportakkoord Twenterand 2027 - 2030.

Subdoel

Subdoel: Sport -en beweegstimulering, iedereen doet mee

Activiteit

- **Uitbreiding platform www.actieftwenterand.nl en Sjors sportactief / creatief**

Op 31 mei 2022 heeft het college ingestemd met de ontwikkeling en implementatie van het platform www.actieftwenterand.nl en Sjors Sportief – Creatief: een digitaal platform waar alle Twenterandse organisaties in de sport-, beweeg- en cultuursector van Twenterand hun activiteiten kunnen promoten en waar het project Sjors uit wordt gedestilleerd. Hiervoor zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor een periode van drie jaar. Sindsdien is het Platform en Sjors Sportief – Creatief uitgegroeid tot een daverend succes. Zo hebben in 2024 ongeveer 600 kinderen deelgenomen aan kennismakingslessen op het gebied van sport, bewegen, cultuur en creatie en hebben ondertussen maar liefst 97 sport en cultuurorganisaties aanbod op het platform staan. Om dit initiatief te continueren, verder uit te bouwen en bovenal meer inwoners kennis te laten maken met sport en cultuuraanbod wordt vanaf 2026 structureel €13.000 aangevraagd.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
"Platform / Sjors Sportief - Creatief"	s	€ 13.000	n

Subdoel

Subdoel: Duurzame sport- en beweegvriendelijke omgeving

Activiteit

- **Vervanging sportaccommodaties**

Onderzoek tbv vervanging sportvelden en privatiseren sportaccommodaties

In het sportaccommodatiebeleid zijn uitgangspunten opgenomen voor het vervangen van sportvelden en het privatiseren van sportaccommodaties. Voorafgaand aan vervanging of privatisering moet onderzoek worden gedaan naar de staat van de accommodatie. In de Kadernota 2025 is hiervoor eenmalig € 15.000 opgenomen. In de Kadernota 2026 wordt nogmaals € 15.000 incidenteel aangevraagd in afwachting van het strategisch vastgoedbeleid.

Vervanging sportveld VV Voorwaarts

Kredietaanvraag vervanging sportveld VV Voorwaarts Westerhaar voor €526.000, Nb. Privatisering kunstgrasveld i.c.m. liquidatie stichting accommodatie zaken 'T Twistveen maakt dat het resterende budget (ca 130k) toekomt aan de gemeente Twenterand en bij de investering voor vervanging van het kunstgrasveld wordt gelegd. Plus aftrek 98k BTW-teruggave SPUK. Daarom wordt een krediet gevraagd van € 298.000.

Ontwikkeling nieuw sportcentrum Vriezenveen

De eerste voorbereidingen voor de ontwikkeling van een nieuw sportcentrum worden getroffen en het participatietraject is in gang gezet. Het is in deze fase niet mogelijk een concreet benodigd bedrag aan krediet te vermelden aangezien momenteel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van het functioneel programma van eisen. Pas als dit concreet is kan e.e.a. op geld worden gezet. Vandaar dat bij dit onderwerp een PM-post is opgenomen. Op een later moment, medio Q1 2026, volgen er uiteraard college- en raadsvoorstellen over de beschikbaarstelling van het krediet.

Voorstel	i/s	Financieel	v/n
Onderzoek tbv vervanging sportvelden en privatiseren sportaccommodaties	i	€ 15.000	n
Vervanging sportveld VV Voorwaarts (2026) Krediet € 298.000	s	Jaarlasten € 30.793 (kap.lst. vanaf 2027)	n